

'Hongaars model' spreekt eurosceptici aan

De Morgen - 08 Apr. 2014

Pagina 31

Autoritaire premier Orbán gaf Hongaren hun trots terug

Sterke leiders zijn 'in' als we kijken naar recente verkiezingsuitslagen. In Turkije behaalde premier Recep Tayyip Erdogan eind maart een klinkende overwinning en in Hongarije deed zijn ambtsgenoot Viktor Orbán het hem afgelopen zondag na. De uitslagen zijn verrassend, zeker omdat beide regeringsleiders er een autoritaire regeerstijl op nahouden, de democratie in eigen land op de helling zetten en daarvoor ook internationaal kritiek oogsten. De verwachting in het buitenland - of was het misschien hoop? - was dat ze daarvoor zouden worden afgestraft door de kiezer. Het tegendeel is gebeurd. De nationaal-conservatieve partij Fidesz van de Hongaarse premier Orbán sleepte 100 van de 199 parlamentszetels in de wacht, haar christendemocratische coalitiepartner 33, samen goed voor een tweederdemeerderheid. In een vorig leven had Orbán ook al aan het roer van het staatsschip gestaan, maar in 2002 was hij na een eerste ambtstermijn niet opnieuw verkozen. Toen hij in 2010 zijn comeback beleefde, zwoer hij dit nooit meer mee te willen maken. Orbán is vanaf dan een beleid beginnen volgen dat een eventuele verkiezingsnederlaag zou kunnen doorstaan. Hij verdreef de oude elites van de macht en het door Fidesz gedomineerde parlement keurde nieuwe wetten goed die slechts met een tweederdemeerderheid kunnen worden veranderd. Op de oppositie hoefde alvast niet gerekend te worden om eventueel een alternatieve tweederdemeerderheid te leveren. Het centrumlinkse bondgenootschap van vijf partijen kreeg zondag met 24 procent een koude douche te verwerken. Bovendien hadden de socialisten die het blok aanvoeren te kampen met schandalen.

Ondemocratisch

Zo blijft het beleid van Orbán voor de nabije en misschien zelfs verre toekomst verankerd in de wetgeving. De Europese Unie heeft de afgelopen jaren veel aanstoot genomen aan de hervormingen die Orbán doorvoerde en die als ondemocratisch werden ervaren omdat ze het medialandschap, het bankwezen en justitie aan banden hadden gelegd. In de ogen van vele Hongaren is Orbán de sterke man die het de afgelopen jaren heeft opgenomen tegen de EU. De extreem rechtse oppositiepartij Jobbik pleit ervoor dat Hongarije uit de EU stapt. Zover wil Orbán het niet drijven. Hij geeft de Hongaren weer de trots op de eigen natie terug die zich verdedigt tegen de uitwassen van de EU als 'machtsmoloch'. Met het trekken van de nationalistische kaart creëert hij een hechte gemeenschap als zelfbewuste tegenhanger voor de anonimiteit van de globalisering. Vele gewone Hongaren zagen het wel zitten dat de regering de banken had gedwongen om de schulden van meer dan een half miljoen huishoudens met een derde kwijt te schelden, en ook dat ze multinationale ondernemingen hoger belaste om zo de burger meer te kunnen ontzien. Daarin ook school het zogenaamde 'sociale' karakter van Fidesz, maar antikapitalistische retoriek en kritiek op multinationals als vertegenwoordigers van de globalisering zijn vaak typerend voor rechts-populistische en ook extreem rechtse partijen zoals respectievelijk Fidesz en Jobbik. Het meeste krediet haalt Orbán misschien wel uit de verbeterde economische toestand. Veel burgers spreekt de combinatie van een economische 'bloei' met een nieuw nationaal gevoel aan. Eurosceptici in de EU kijken op hun beurt met belangstelling naar dat Hongaarse 'model'.

DIRK ROCHTUS

Copyright © 2014 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden